



SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

IV. ÚS 5/2010-12

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 21. januára 2010 predbežne prerokoval sťažnosť H., B., zastúpeného JUDr. J. K., CSc., B., vo veci namietaného porušenia jeho základných práv a slobôd podľa čl. 46 ods. 1 a čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a zásahu do vecí územnej samosprávy podľa čl. 65 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky postupom Najvyššieho súdu Slovenskej republiky v konaní vedenom pod sp. zn. 5 Sžf 53/2008 a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť H. o d m i e t a .

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 16. novembra 2009 faxom a 18. novembra 2009 poštou doručená sťažnosť H., B. (ďalej len „sťažovateľ“), zastúpeného JUDr. J. K., CSc., B., vo veci namietaného porušenia jeho základných práv a slobôd podľa čl. 46 ods. 1 a čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a zásahu do vecí územnej samosprávy podľa čl. 65 ods. 2 ústavy postupom Najvyššieho súdu Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) v konaní

vedenom pod sp. zn. 5 Sžf 53/2008 v súvislosti s uložením pokuty spoločnosti S., a. s., B. (ďalej len „S.“) podľa § 35 ods. 7 zákona Slovenskej Národnej rady č. 511/1992 Zb. o správe daní a poplatkov a o zmenách v sústave územných finančných orgánov v znení neskorších predpisov a podľa § 8 všeobecne záväzného nariadenia Hlavného mesta Slovenskej republiky Bratislava č. 2/2006 o dani za užívanie verejného priestranstva za nesplnenie ohlasovacej povinnosti za užívanie verejného priestranstva.

Rozhodnutiu najvyššieho súdu predchádzalo:

Rozhodnutie č. MAG-2006-33228/77981-36 (ďalej len „rozhodnutie“), ktorým sťažovateľ uložil S. *«podľa ust. § 35 ods. 7 zákona č. 511/1992 Zb. o správe daní a poplatkov a ust. § 8 Všeobecne záväzného nariadenia Hlavného mesta Slovenskej republiky č. 2/2006 o dani za užívanie verejného priestranstva pokutu vo výške 3.000,- SKK za „nesplnenie povinnosti oznámiť užívanie verejného priestranstva najneskôr v deň začatia užívania verejného priestranstva a skončenie najneskôr do 3 dní po skončení užívania verejného priestranstva“.*»

Označené rozhodnutie sťažovateľa bolo preskúmané Daňovým riaditeľstvom Slovenskej republiky (ďalej len „daňové riaditeľstvo“) ako odvolacím orgánom na základe odvolania, ktoré 13. februára 2007 vydalo rozhodnutie č. 1/222/1169-6927/2007/992206-r (ďalej len „napadnuté rozhodnutie“) a ktorým označené rozhodnutie sťažovateľa potvrdilo.

S. podalo 2. apríla 2007 žalobu podľa § 247 a nasl. Občianskeho súdneho poriadku (ďalej aj „OSP“), ktorou sa domáhalo preskúmania zákonnosti napadnutého rozhodnutia súdom. Krajský súd v Bratislave (ďalej len „krajský súd“) rozsudkom č. k. 2 S 121/2007-29 z 19. marca 2008 (ďalej len „rozsudok krajského súdu“) napadnuté rozhodnutie sťažovateľa potvrdil.

Dňa 24. apríla 2008 podalo S. na najvyššom súde odvolanie proti rozsudku krajského súdu a domáhalo sa jeho zmeny tak, že sa žalobe vyhovie v plnom rozsahu. Účastníkmi odvolacieho konania boli S. a daňové riaditeľstvo.

Sťažovateľ namieta rozsudok najvyššieho súdu sp. zn. 5 Sžf 53/2008 zo 4. augusta 2009, ktorým najvyšší súd „zmenil rozsudok Krajského súdu v Bratislave zo dňa 19. marca 2008 č. k. 2S 121/2007-29 tak, že rozhodnutie Daňového riaditeľstva Slovenskej republiky č.: 1/222/1169-6927/2007/992206-r zo dňa 13. 02. 2007 v spojení s rozhodnutím Sťažovateľa č. MAG-2006-33228/77981-36 zo dňa 24. 11. 2006 ruší a vracia vec Daňovému riaditeľstvu Slovenskej republiky na ďalšie konanie“.

Sťažovateľ je toho názoru, že vydaním napadnutého rozsudku boli porušené jeho základné práva zaručené čl. 46 ods. 1 a čl. 48 ods. 2 ústavy. Namieta, že «nemal v konaní pred Odporcom postavenie účastníka konania, nemohol sa domáhať preskúmania Rozsudku inak, ako podaním podnetu na mimoriadne dovolanie ako osoba dotknutá rozhodnutím súdu v zmysle ust. § 243e ods. 1 zákona č. 99/1963 Zb. Občiansky súdny poriadok (ďalej len „O. s. p.“). Dňa 16. 11. 2009 podal Sťažovateľ podnet na mimoriadne dovolanie, čím vyčerpal všetky dostupné právne prostriedky na ochranu jeho základných práv a slobôd, čím považujeme podmienku v zmysle ust. § 53 ods. 1 ZÚS za splnenú.».

Sťažovateľ vo svojej sťažnosti uvádza, že «Dňa 15. 10. 2008 nadobudol účinnosť zákon č. 384/2008 Z. z. ktorým sa mení a dopĺňa zákon č. 99/1963 Zb. Občiansky súdny poriadok v znení neskorších predpisov a o zmene a doplnení niektorých zákonov, ktorým sa doplnilo ust. § 250 ods. 1 O. s. p., v zmysle ktorého:

„Účastníkmi konania sú žalobca a žalovaný. Súd aj bez návrhu uznesením priberie do konania účastníka správneho konania, ktorého práva a povinnosti by mohli byť zrušením správneho rozhodnutia dotknuté.“».

Sťažovateľ zastáva názor, že týmto rozhodnutím najvyššieho súdu sa neústavným nezákonným zásahom zasahuje do veci územnej samosprávy podľa čl. 65 ods. 2 ústavy.

Sťažovateľ ďalej uvádza, že „V zmysle druhej vety cit. ústavného ustanovenia bol Národnou radou Slovenskej republiky prijatý zákon č. 582/2004 Z. z. o miestnych daniach a miestnom poplatku za komunálne odpady, ktorý v ust. § 30 ods. 3 interpretačným pravidlom určil čo zákon považuje za osobitné užívanie verejného priestranstva s tým, že

kontinuálne v splnomocňovacom ust. v § 36 zaviazal obce, aby si všeobecne záväzným nariadením doplnili osobitné dôvody užívania“.

Svoju sťažnosť zakladá na tom, že „Zákon č. 582/2004 Z. z. v ust. § 30 pod osobitným užívaním verejného priestranstva rozumie umiestnenie zariadenia slúžiaceho na poskytovanie služieb, umiestnenie stavebného zariadenia, predajného zariadenia, zariadenia cirkusu, zariadenia lunaparku a iných atrakcií, umiestnenie skládky, trvalé parkovanie vozidla mimo stráženého parkoviska a podobne. Pretože zákon vymedzuje osobitné užívanie verejného priestranstva len demonštratívne, obec je povinná zaviesť všeobecne záväzným nariadením tie konkrétne druhy užívania verejného priestranstva, za ktoré chce daň vyberať. Demonštratívne vymedzenie osobitného užívania verejného priestranstva umožňuje obci vyberanie dane rozšíriť aj o ďalšie osobitné spôsoby užívania za podmienky, že ich určí vo všeobecne záväznom nariadení“.

Zastáva názor, že „Odporca dočasným užívaním, ale na druhej strane užívaním sústavne sa opakujúcim a takým osobitným užívaním verejného priestranstva v majetku obcí, ktorým sa periodicky zasahuje do majetku Sťažovateľa a obmedzuje sa jeho vlastnícke právo, a je preto úplne legitímne takéto činnosti zdaňovať miestnymi daňami na základe zákona a všeobecne záväzného nariadenia, ktoré majú ústavnú oporu v čl. 65 ods. 2 Ústavy“.

Vo svojej sťažnosti ďalej uvádza, že «Pre posúdenie aktívnej legitímácie sťažovateľa z hľadiska čl. 65 ods. 2 Ústavy, je ťažisková otázka, či Rozsudok NS je rozhodnutím meritórnym, ktorým sa vo vzťahu k Sťažovateľovi zakladajú, menia alebo rušia práva a povinnosti. V tejto súvislosti poznamenávame, že H. má ako Sťažovateľ v tejto veci v súlade s príslušnými právnymi predpismi osobitné - dvojaké postavenie, keď na jednej strane je správcom dane podľa prísl. ustanovení zákona č. 511/1992 Zb. o správe daní a poplatkov a o zmenách v sústave územných finančných orgánov a na druhej strane je zároveň právnickou osobou, ktorá má Ústavou garantované a zákonom založené postavenie územnej samosprávy a jeho činnosť je ekonomicky zabezpečovaná z veľkej časti výrubom miestnych daní.

Sme toho názoru, že v tomto zmysle ide v napadnutom rozhodnutí o zásah do územnej samosprávy, ktorý sa dá ustáliť v tom, že aj keď odôvodnenie Rozsudku NS nemá právotvorné účinky, v konečnom dôsledku výsledkom Rozsudku NS ako celku je skutočnosť, že v praxi a metodike vyrubovania miestnych daní už nastala zásadná zmena v neprospech Sťažovateľa, čo sa prejavilo v tom, že Daňové riaditeľstvo SR ako metodický orgán určovania a vyrubovania aj miestnych daní oznámil Sťažovateľovi listom č. 1/222/106162/09/992412 zo dňa 28. 09. 2009, že vec považuje za uzavretú a konať ďalej nebude, čo vyplýva z poslednej vety cit. listu „Trovy konania dávame uhradiť“.

Ergo, vety v odôvodnení Rozsudku NS znamenajú, že Sťažovateľovi, ale vo všeobecnosti aj mestám a obciam bolo odopreté právo vyberať miestne dane, a pokiaľ by sa rozhodli ich aj naďalej vyrubovať, Daňové riaditeľstvo SR ako odvolací orgán takéto prvostupňové rozhodnutia, riadiac sa pritom právnym názorom NS, bude zrušovať.».

Sťažovateľ žiada rozhodnúť o dočasnom opatrení a odložení vykonateľnosti napadnutého rozhodnutia a v nadväznosti na to žiada, aby ústavný súd podľa § 56 ods. 2 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) rozsudok najvyššieho súdu zrušil a vec vrátil v súlade s § 56 ods. 3 písm. b) zákona o ústavnom súde najvyššiemu súdu na ďalšie konanie.

II.

Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Podľa čl. 127a ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach orgánov územnej samosprávy proti neústavnému alebo nezákonnému rozhodnutiu alebo inému neústavnému

alebo nezákonnému zásahu do vecí územnej samosprávy, ak o jej ochrane nerozhoduje iný súd.

Podľa čl. 140 ústavy podrobnosti o organizácii ústavného súdu, o spôsobe konania pred ním a o postavení jeho sudcov ustanoví zákon.

Konanie o sťažnostiach je bližšie upravené v § 49 až § 56 zákona o ústavnom súde.

Konanie o sťažnostiach orgánov územnej samosprávy je bližšie upravené v § 57 až § 58d zákona o ústavnom súde.

Podľa § 25 ods. 1 zákona o ústavnom súde ústavný súd návrh predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa, ak tento zákon neustanovuje inak. Skúma pritom tak všeobecné, ako aj osobitné náležitosti návrhu (sťažnosti) podľa zákona o ústavnom súde vrátane okolností, ktoré by mohli byť dôvodom na jeho odmietnutie.

Sťažovateľ neuviedol, či jeho sťažnosť je sťažnosťou podľa čl. 127 ods. 1 ústavy, alebo aj podľa čl. 127a ústavy. Po posúdení obsahu sťažnosti ústavný súd uzavrel, že sťažnosť v časti, v ktorej sťažovateľ namieta porušenie svojich základných práv podľa čl. 46 ods. 1 a čl. 48 ods. 2 ústavy označeným konaním najvyššieho súdu, je sťažnosťou podľa čl. 127 ods. 1 ústavy, a v časti, v ktorej sťažovateľ namieta zásah do vecí územnej samosprávy vo veciach podľa čl. 65 ods. 2 ústavy označeným konaním najvyššieho súdu, je sťažnosťou podľa čl. 127a ústavy.

Podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde návrhy vo veciach, na prerokovanie ktorých nemá ústavný súd právomoc, návrhy, ktoré nemajú náležitosti predpísané zákonom, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania. Ústavný súd môže odmietnuť aj návrh, ktorý je zjavne neopodstatnený. Ak ústavný súd navrhovateľa na také nedostatky upozornil, uznesenie sa nemusí odôvodniť.

Sťažovateľ namieta porušenie čl. 46 ods. 1 a čl. 48 ods. 2 ústavy a zásah do vecí územnej samosprávy uvedených v čl. 65 ods. 2 ústavy.

Podľa čl. 46 ods. 1 ústavy každý sa môže domáhať zákonom ustanoveným postupom svojho práva na nezávislom a nestrannom súde a v prípadoch ustanovených zákonom na inom orgáne Slovenskej republiky.

Podľa čl. 48 ods. 2 ústavy každý má právo, aby sa jeho vec verejne prerokovala bez zbytočných prietáhov a v jeho prítomnosti a aby sa mohol vyjadriť ku všetkým vykonávaným dôkazom.

Podľa čl. 65 ods. 2 ústavy obec a vyšší územný celok financujú svoje potreby predovšetkým z vlastných príjmov, ako aj zo štátnych dotácií. Zákon ustanoví, ktoré dane a poplatky sú príjmom obce a ktoré dane a poplatky sú príjmom vyššieho územného celku.

a) Posúdenie časti sťažnosti podľa čl. 127 ods. 1 ústavy

Sťažnosť v časti, v ktorej sťažovateľ namieta porušenie svojich základných práv podľa čl. 46 ods. 1 a čl. 48 ods. 2 ústavy, posúdil ústavný súd z hľadiska splnenia náležitostí sťažnosti podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ustanovených zákonom o ústavnom súde.

Ústavný súd v prvom rade skúmal, či sťažnosť podal aktívne legitimovaný subjekt na podanie takejto sťažnosti. V danom prípade podal sťažnosť sťažovateľ, v zastúpení primátorom (takto je formulované splnomocnenie na právne zastupovanie sťažovateľa advokátom). Ústavný súd preto skúmal, či sťažovateľ je v tomto konkrétnom prípade oprávnený podať sťažnosť podľa čl. 127 ods. 1 ústavy, t. j. ako orgán verejnej moci, ktorý v danom konkrétnom prípade mal postavenie prvostupňového správneho orgánu a jeho rozhodnutie bolo preskúmané v spojení s rozhodnutím daňového riaditeľstva v správnom súdnictve.

V tomto konaní môže podľa názoru ústavného súdu uplatniť a realizovať svoje základné právo na súdnu ochranu len účastník konania pred sťažovateľom podaním odvolania, o ktorom rozhoduje druhostupňový správny orgán a rozhodnutie sťažovateľa v spojení s rozhodnutím druhostupňového správneho orgánu bolo predmetom prieskumu v správnom súdnictve. V takom type verejného súdnictva, akým je správne súdnictvo podľa § 247 a nasl. OSP, je pojmovovo vylúčené, aby orgán verejnej správy, akým je sťažovateľ, mohol uplatňovať a realizovať základné právo na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a čl. 6 ods. 1 dohovoru. Z uvedeného dôvodu ústavný súd v súlade so svojou doterajšou judikatúrou (IV. ÚS 149/04, I. ÚS 24/09) odmietol túto časť sťažnosti podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde z dôvodu, že bola podaná zjavne neoprávnenou osobou. Na podporu tohto záveru ďalej možno uviesť, že sťažovateľ nie je oprávnený na začatie konania podľa § 247 a nasl. OSP, pretože jeho procesné postavenie sa odvodzuje výlučne z toho, že v tomto konaní sa preskúmava zákonnosť jeho rozhodnutí, ktoré boli vynesené v procesnom postupe, kde sťažovateľ mal nadradené, mocenské postavenie voči účastníkovi konania, ktorý sa proti tomu postaveniu mohol v konečnom dôsledku brániť aj žalobou v správnom súdnictve (čl. 46 ods. 2 ústavy, § 244 a nasl. OSP).

Okrem toho sťažnosť nespĺňa ani náležitosti predpísané zákonom o ústavnom súde. Ústavný súd súc viazaný § 20 ods. 3 zákona o ústavnom súde, t. j. návrhom na rozhodnutie (petitom), dospel k záveru, že sťažovateľ nenavrhol petit, ktorý by korešpondoval s požiadavkami ustanovenými v § 20 ods. 1 a § 56 ods. 1 zákona o ústavnom súde, čo zakladá dôvod na odmietnutie tejto časti sťažnosti podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde aj pre nesplnenie zákonom predpísaných náležitostí.

b) Posúdenie časti sťažnosti podľa čl. 127a ústavy

Sťažovateľ vo svojej sťažnosti namieta aj skutočnosť, že označeným konaním najvyššieho súdu došlo k zásahu do vecí územnej samosprávy podľa čl. 127a ústavy uvedených v čl. 65 ods. 2 ústavy.

Ústavný súd aj v tomto prípade v prvom rade skúmal, či sťažnosť podal aktívne legitimovaný subjekt na podanie takejto sťažnosti. Podľa čl. 127a ústavy sťažnosť podľa tohto ustanovenia ústavy je oprávnený podať orgán územnej samosprávy. Ak ide o obec, je to podľa zákona Slovenskej národnej rady č. 369/1990 Zb. o obecnom zriadení v znení neskorších predpisov starosta a obecné zastupiteľstvo, čo sa týka hlavného mesta, podľa zákona Slovenskej národnej rady č. 377/1990 Zb. o hlavnom meste Slovenskej republiky Bratislava v znení neskorších predpisov je to primátor a mestské zastupiteľstvo. Primátor je podľa § 12 ods. 4 citovaného zákona štatutárnym orgánom hlavného mesta v zákonom ustanovených veciach, pričom v administratívnoprocesných vzťahoch je správnym orgánom.

Zo sťažnosti vyplýva, že sťažnosť podal sťažovateľ ako celok zastúpený svojím štatutárnym orgánom, a nie ako orgán územnej samosprávy. Sťažovateľ nemá aktívnu legitimáciu na podanie sťažnosti podľa čl. 127a ústavy a vzhľadom na uvedené ústavný súd v súlade s doterajšou judikatúrou (III. ÚS 84/02) uzavrel, že sťažnosť podľa čl. 127a ústavy podala neoprávnená osoba, čo je dôvod na odmietnutie sťažnosti podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde.

Navyše ústavný súd poukazuje na to, že sťažnosť ani v tejto časti nespĺňa náležitosti predpísané zákonom o ústavnom súde. Ústavný súd súc viazaný § 20 ods. 3 zákona o ústavnom súde, t. j. návrhom na rozhodnutie (petitom), dospel k záveru, že sťažovateľ nenavrhol petit, ktorý by korešpondoval s požiadavkami ustanovenými v § 20 ods. 1 a § 58 ods. 1 zákona o ústavnom súde, pretože argumentoval jedine tým, že jeho rozhodnutie, ktoré vydal v správnom konaní ako prvostupňový správny orgán, ktoré v konečnom dôsledku najvyšší súd spolu s rozhodnutím daňového riaditeľstva na základe opravných prostriedkov S., účastníka konania, zrušil. Sťažovateľ tiež nepreukázal príčinnú súvislosť medzi namietaným zásahom do veci územnej samosprávy, ktorú nevymedzil tak, ako to predpokladá § 58 ods. 1 písm. b) zákona o ústavnom súde, a postupom a rozhodnutím najvyššieho súdu, čo zakladá dôvod na odmietnutie tejto časti sťažnosti podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde z dôvodu zjavnej neopodstatnenosti.

Vzhľadom na odmietnutie sťažnosti ako celku bolo už bez právneho významu, aby ústavný súd rozhodoval o ďalších požiadavkách sťažovateľa vrátane návrhu na dočasné opatrenie.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 21. januára 2010